

Šport vključuje dva različna vidika, ki se ju na ravni EU vse bolj upošteva: profesionalni šport in šport kot pristočasno dejavnost. V obeh primerih gre za obsežno in hitro rastočo gospodarsko panogo, ki pomembno prispeva k rasti in ustvarjanju delovnih mest.

Šport spodbuja družbene stike, ki so pomembni za mlade in stare, ženske in moške, ter krepi telesno in duševno zdravje. Spodbuja lahko tudi izobraževanje, komunikacijo, pogajalske spretnosti in vodstvene sposobnosti, kar je ključno za krepitev vloge žensk.

Zagotovitev enakega položaja

Enakost med ženskami in moškimi je temeljno načelo Evropske unije. Evropska komisija se je v Listini žensk in Strategiji za enakost žensk in moških 2010–2015 zavezala, da bo obravnavala in odpravila razlike med spoloma pri odločanju.

Po konferenci EU o enakosti med spoloma v športu leta 2013 je bil potrjen predlog strateških ukrepov za enakost med spoloma v športu 2014–2020. Ob priznavanju, da je dela še veliko, se z ukrepi in priporočili iz predloga športni vodstveni organi in nevladne organizacije spodbujajo k razvoju in izvajanju nacionalnih in mednarodnih strategij za ukrepanje za enakost med spoloma v športu, ki temeljijo na usklajenih in konkretnih ukrepih na ravni EU.

Sklepi Sveta o enakosti med spoloma v športu spodbujajo športne organizacije k bolj uravnoteženi

zastopanosti spolov v izvršnih odborih in odborih na področju športa ter pri upravljanju in trener-skem delu. Poleg tega podpirajo odpravo nezakonodajnih ovir, ki ženskam preprečujejo prevzem takih funkcij (20. maj 2014).

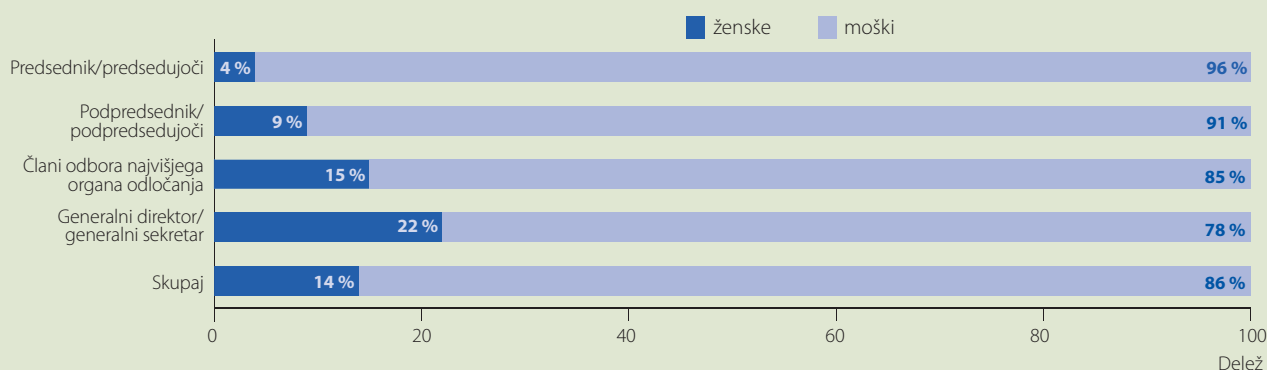
Ovire

Ženske izključene iz odločanja

Čeprav se udeležba žensk v športu postopoma povečuje, so še vedno premalo zastopane v organih odločanja v športnih institucijah na lokalni, nacionalni, evropski in svetovni ravni.

Podatki iz poročila o ženskah na vodilnih položajih in njihovi vlogi pri odločanju, ki ga je za luksemburško predsedstvo Sveta EU pripravil Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE), kažejo, da na **evropski ravni** ženske povprečno zasedajo 14 % **vodstvenih**

Slika 1 - Delež žensk in moških na vodstvenih položajih v nacionalnih olimpijskih komitejih – združenih športnih zvez v Evropi leta 2015

Vir: Podatke je prispevalo vseh 28 nacionalnih olimpijskih komitejev – združenih športnih zvez v Evropi (maj–junij 2015).

položajev v nacionalnih olimpijskih komitejih – združenih športnih zvez v Evropi. V 28 zvezah, vključenih v raziskavo, je bilo na vodilnih položajih 91 oseb, pri čemer je bila med predsedniki ali predsedujočimi samo ena ženska, med podpredsedniki pa jih je bilo osem. Ti podatki kažejo trende, ugotovljene na drugih področjih odločanja, kjer velja, da višji kot je položaj, večje so razlike med spoloma.

Zastopanost žensk na **najvišjih vodstvenih položajih** v športnih organizacijah v vseh **državah članicah** ostaja zelo majhna. Povprečno so leta 2015 ženske zasedale le 14 % vseh položajev, pri čemer so bile najslabše zastopane na Poljskem (3 %), najbolje pa na Švedskem (43 %).

Šport velja za moško domeno

V športu tradicionalno prevladujejo moški, večjo enakost med spoloma na tem področju pa ovirata družbeni razlagi ženskosti in moškosti, ki šport pogosto povezujeta z „moškimi“ lastnostmi, kot so fizična moč in vzdržljivost, hitrost ter velika tekmovalnost, včasih celo napadalnost. Ženske, ki se ukvarjajo s športom, se lahko dojemajo kot „možače“, moški, ki jih šport ne zanima, pa bi se po drugi strani lahko dojemali kot „poženščeni“. Vendar prevladujoči spolni stereotipi ne vplivajo samo na udeležbo žensk pri odločanju znotraj

športnih organizacij, temveč tudi na njihovo udeležbo v športnih dejavnostih.

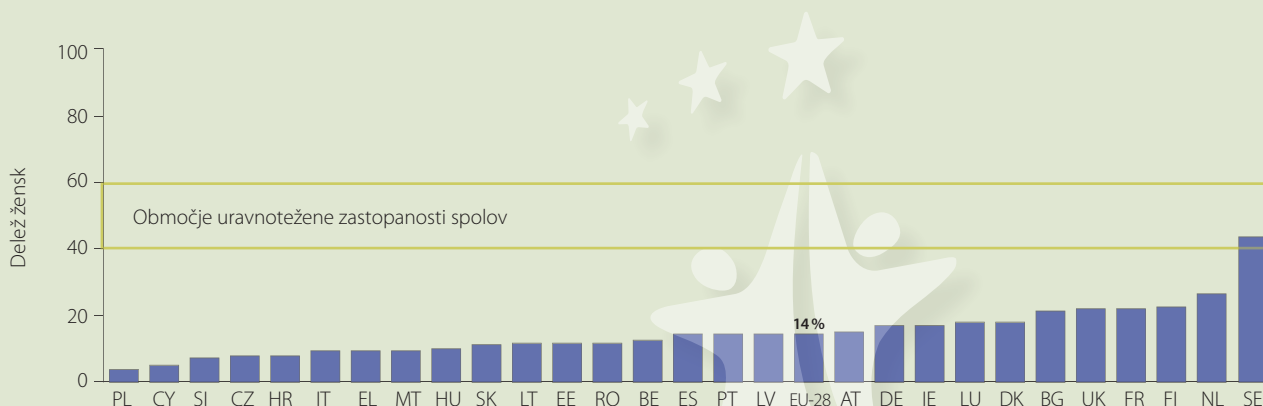
Tradicionalne vloge spolov lahko vplivajo na to, koliko ur ženske namenijo skrbi za druge osebe, kar lahko vpliva tudi na to, koliko časa jim ostane za športne dejavnosti. Indeks inštituta EIGE za enakost spolov jasno kaže, da ženske v primerjavi z moškimi skrbi za druge osebe namenijo več časa, redkeje pa se udeležujejo drugih družabnih dejavnosti, kot so športne, kulturne ali priložnostne dejavnosti.

Moški prevladujejo v trenerskem poklicu

Trenerski poklic je še eno športno področje, na katerem so ženske veliko preslabo zastopane. Na podlagi podatkov iz sedmih **držav članic EU** se ocenjuje, da je med vsemi športnimi trenerji v Evropi le 20–30 % žensk (!). Trenerke najpogosteje delujejo v športih, kjer je delež žensk zelo velik (npr. ples, gimnastika, umetnostno drsanje in konjeniški športi). Pretežno delajo z ženskami, mladostniki ali otroki, ki tekmujejo na lokalni in regionalni ravni. Poleg tega je v športu zaposlenih več moških kot žensk, podatki iz zbirke statističnih podatkov inštituta EIGE po spolu pa kažejo, da se je na **evropski ravni** zaposlenost žensk v športu med letoma 2012 in 2014 dejansko zmanjšala, medtem ko se je zaposlenost moških povečala.

(!) Evropska komisija (2014), Enakost med spoloma v športu: predlog strateških ukrepov 2014–2020, str. 19.
http://ec.europa.eu/sport/events/2013/documents/20131203-gender/final-proposal-1802_en.pdf

Slika 2 - Delež žensk na vseh vodstvenih položajih v nacionalnih športnih zvezah v 28 državah članicah EU leta 2015

Vir: Podatke je maja in junija 2015 prispevalo po deset najbolj priljubljenih nacionalnih športnih zvez iz vsake od 28 držav članic (skupaj 280).
Opomba: Vključeni so naslednji položaji: predsednik/predsedujoči, podpredsednik/podpredsedujoči, generalni direktor/generalni sekretar in drugi člani odbora. Da bi se ognili dvojnemu štetju, se je vsaka oseba upoštevala samo enkrat, tudi če zaseda več položajev.

Zaradi stereotipov v medijih so ženske še vedno na stranskem tiru

Mediji imajo lahko pomembno vlogo pri krepitevi ali odpravljanju spolnih stereotipov v športu. Spolni stereotipi o športnicah in športnikih v medijih so dejansko dobro dokumentirani, športnice pa so pogosto seksualizirane. Pogosto so prikazane na način, ki prispeva k marginalizaciji njihovih dosežkov v športu, saj je poudarek na ženskosti in spolni privlačnosti namesto na sposobnostih in spretnostih.

Precejšnje so tudi razlike v medijskem pokrivanju ženskih in moških športov, pri čemer so slednji deležni veliko več pozornosti ⁽²⁾. Odsotnost žensk v športnem novinarstvu je še eden od izzivov. Na olimpijskih igrah v Londonu leta 2012 je bilo med novinarji in fotografi le 15 % žensk. Razlike med spoloma v športnem novinarstvu se ponavljajo tudi v medijskih organizacijah, kjer ženske zasedajo manj kot tretjino višjih vodstvenih položajev ⁽³⁾.

Kaj je bilo storjeno na tem področju?

Več mednarodnih in celinskih zvez v Evropi, odgovornih za spodbujanje in razvoj športa, je

zavezanost enakosti med spoloma že dokazalo z uvedbo **kvot po spolu**.

Devet od 28 evropskih zvez je imelo leta 2015 za najvišji organ odločanja določeno kvoto po spolu (izvršni odbor, predsedstvo ali upravni odbor) in le eni te kvote ni uspelo doseči, tj. na najvišjih vodstvenih položajih ni imela nobene ženske. V štirih od preostalih 19 evropskih zvez, ki niso imele določene kvote po spolu, v najvišjih organih odločanja ni bilo nobene ženske.

Ženske komisije ali odbori poleg tega delujejo v petih organizacijah:

- Evropski boksarski zvezi (EUBC),
- Evropski zvezi za tekvando (ETU),
- Evropski gimnastični zvezi (UEG),
- Mednarodni košarkarski zvezi za Evropo (FIBA Evropa),
- Združenju evropskih nogometnih zvez (UEFA).

V petih državah članicah (DE, FR, FI, SE, UK (Anglija)) so bili na **nacionalni ravni** predlagani ali že uvedeni tudi nezavezujoči cilji za uravnoteženo zastopnost spolov v upravljavskih strukturah športnih zvez, vendar so za doseganje enakosti med spoloma v športu in pri odločanju potrebni dodatni ukrepi.

⁽²⁾ Prav tam, str. 33.

⁽³⁾ Podatki temeljijo na predstavitvi Anthonyja Edgarja, vodje medijskega oddelka Mednarodnega olimpijskega komiteja, z naslovom „The Future of Reporting at the Olympic Games“ (Prihodnost poročanja na olimpijskih igrah), pripravljeni na konferenci z naslovom „The Olympic Games: Meeting New Global Challenges“ (Olimpijske igre: soočanje z novimi globalnimi izzivi), ki jo je 13. in 14. avgusta 2012 v Oxfordu gostil Oxford University Club.

Kvote po spolu v evropskih športnih zvezah leta 2015

Kvota po spolu za najvišji organ odločanja

Najmanj ena ženska in en moški

Svetovna rokoborska zveza za Evropo (UWW Evropa)
Evropska sabljaška zveza (EFC)
Evropska rokometna zveza (EHF)
Evropska strelska zveza (ESC)
Evropska zveza za dvigovanje uteži (EWF)
Združenje evropskih nogometnih zvez (UEFA)

Najmanj dve ženski in dva moška

Evropska hokejska zveza (EHF)
Mednarodna košarkarska zveza za Evropo (FIBA Evropa)

Najmanj tri ženske in trije moški

Evropska triatlonska zveza (ETU)

Kvota po spolu za svete, odbore in komisije

Evropska rokometna zveza (EHF)
Evropska strelska zveza (ESC)
Evropska namiznoteniška zveza (ETTU)
Evropska zveza za tekvando (ETU)
Evropska triatlonska zveza (ETU)

Kaj je še mogoče storiti?

Uvedba vidika enakosti med spoloma

Ena od možnosti za krepitev enakosti med spoloma v športu je vključitev načela enakosti med spoloma na ustrezna področja politike. Vključevanje načela enakosti med spoloma je mogoče opisati kot uvrstitev vidika enakosti med spoloma v vse faze razvoja in izvajanja politike ali programa.

Inštitut EIGE je za podporo osebju institucij EU in vladnih organov pri vključevanju vidika enakosti med spoloma v njihovo delo, vključno s športom, razvil spletno platformo o vključevanju načela enakosti med spoloma, ki je javnosti dostopna prek spletišča inštituta EIGE.

Ciljno usmerjeni ukrepi in pobude

Za zagotovitev enakosti med spoloma in povečanje deleža žensk pri odločanju v športu bi bil koristen širši nabor ciljno usmerjenih ukrepov, kot so javne razprave, usposabljanje, programi mentorstva in proaktivne politike, s katerimi se mlade ženske spodbujajo k temu, da ostanejo v športu. Učinek zakonodajnih in prostovoljnih ukrepov bi bilo mogoče okrepiti s prizadevanji za povečanje ozaveščenosti javnosti in bojem za odpravo predpisanih vlog spolov. Izkoreninjenje spolnih stereotipov je ključno za odpravo ovir, ki ženskam omejujejo dostop do vodstvenih položajev v športu.

Boljša kakovost podatkov na ravni EU

Z raziskavami inštituta EIGE je bilo ugotovljeno, da je merjenje obsega sprememb pri odločanju

Izkoreninjenje spolnih stereotipov je ključno za krepitev enakosti med spoloma v športu in pri odločanju

v športu ovirano zaradi neobstoja ustreznih kazalnikov na ravni EU. Čeprav nekateri podatki že obstajajo, pa ni na voljo podatkov, razčlenjenih po spolu, ki bi jih bilo mogoče primerjati med vsemi državami članicami. Zaradi pomanjkanja ustreznih informacij oblikovalci politike ne morejo sprejeti politik, v katerih se upoštevajo različne potrebe žensk in moških ter spodbuja enakopravnejše sodelovanje.

Inštitut EIGE je za pomoč oblikovalcem politik EU pri njihovem delu oblikoval zbirko statističnih podatkov po spolu ⁽⁴⁾, ki je javnosti dostopna prek spletišča inštituta EIGE. Poleg tega center inštituta EIGE za vire in dokumentacijo prek svoje e-knjižnice omogoča dostop do več različnih vrst publikacij o športu. Viri so v angleškem, nemškem, švedskem, nizozemskem, francoskem, danskem, italijanskem, grškem, norveškem in portugalskem jeziku na voljo na naslednji povezavi: <http://eige.europa.eu/rdc>.

⁽⁴⁾ Podatki o „ženskah in športu“ so v podatkovni zbirki na voljo v zavihkih „Strategije EU“ (Strategija EU za enakost žensk in moških 2010–2015 – vloge spolov pri mladih, v izobraževanju in športu) in „Področje politike“ – kultura, izobraževanje in mladi.

Evropski inštitut za enakost spolov

Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE) je središče znanja EU o enakosti med spoloma. Z zagotavljanjem posebnega strokovnega znanja ter primerljivih in zanesljivih podatkov o enakosti med spoloma v Evropi oblikovalce politik in vse ustrezne institucije podpira v prizadevanjih, da bi enakost med ženskami in moškimi postala realnost za vse Evropejce.

Kontaktne podatke

<http://eige.europa.eu>

[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)

twitter.com/eurogender

[youtube.com/eurogender](https://www.youtube.com/eurogender)

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Evropski inštitut za enakost spolov
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilna
LITVA

Tiskana izdaja: MH-02-15-937-SL-C 978-92-9218-965-5 10.2839/537217
PDF: MH-02-15-937-SL-N 978-92-9218-961-7 10.2839/181614